

D.M.BADIYEVA

KOMPOZITSIYA

UO•K: 78.071
KBK: 85.1.7

Badiyeva Dildora Ma'rufovna, Kompozitsiya. [Matn]: o'quv qo'llanma / D.M.Badiyeva - Buxoro.: "BUXORO DETERMINANT" MCHJning Kamolot nashriyoti, 2022.-104 b.

Mazkur o'quv qo'llanma tasviriy san'atning asosiy negiz hisoblangan, kompozitsiya fanini o'rganishning maqsad va vazifalari, metodik uslublari, vazifalarini nazariy va amaliy bajarish haqida ma'lumot beradi.

O'quv qo'llanma oliy o'quv yurtlari talabalarini uchun mo'ljallangan bo'lib, undan maxsus maktab o'quvchilari ham foydalanishlari mumkin.

Taqrizchilar:

D.Mamatov-Tasviriy va amaliy san'at kafedrasi mudiri, p.f.f.d (PhD), dotsent.

I.Kamolov-Qar DU, Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi kafedrasi mudiri p.f.f.d (PhD), professor.

ISBN: 978-9943-9017-3-9

*Ushbu o'quv qo'llanma Oliy va o'rta maxsus ta'lim
2022-yil 23-noyabrda 388-sonli buyrug'iga asosan o'quv
qo'llanma sifatida nashr qilishga ruxsat etilgan*

© "KAMOLOT" nashriyoti
© Badiyeva Dildora Ma'rufovna

KIRISH

Mamlakatimizda kadrlar tayyorlash milliy dasturiga muvofiq, ishloxtalar izchillik bilan amalga oshirilmog'd. Mazkur dastur strategik maqsadga erishishning demokratik davlat fuqarolik jamiyatni shakllan-tirishning asosi bo'lib kelmoqda.

Jamiyatni yangilashga qaratilgan ulug'vor maqsadga euzu niyatlariga erishish, taraqqiyot va porloq istiqbol yo'lida amalga oshi-rilayotgan ishloxtalarning samaradorligi, zamon talabiga javob bera oladigan kadrlar – mutaxassislar tayyorlash bilan bevosita bog'liqdir. Ishloq qilish jarayoni Oliy ta'lim tizimi oldiga qo'yilgan asosiy talablardan biri mutaxassislar tayyorlashda ilg'or pedagogik vg'a axborot texno-logiyalardan samarali foydalanish xisoblanadi.

Ta'limning samaradorlik mezonini, uning xalqaro standartlar talabiga javob berishi bilan belgilanadi. Shu munosabat bilan O'zbekiston Respublikasi davlat standarti, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (2002 yil 21 fevral 54 – sonli) buyrug'i bilan tasdiqlanib xayotga joriy qilinmoqda. Uzluktsiz ta'lim standartlarining davlat tizimidagi Oliy ta'lim talablari ishlab chiqilgan. Xamma fanlar qatori tasviriy san'at bo'yicha Davlat ta'lim standarti, qo'yilgan talablar maqsad va vazifalar ishlab chiqilgan.

Tasviriy san'atda qalamtasvir, rangtasvir, kompozitsiya fanlari o'qitiladi. «Kompozitsiya» tasviriy va amaliy san'atning hamma turlari, janrlarida mavjd bo'lib, asarning asosiy negizini tashkil etadi.

Kompozitsiya so'zi lotinchadan «komposito» - ya'ni predmetlar bo'laklarini solishtirib, ma'lum tartibda yaxlit joylashtrirish, g'oyaga muvofiq ijod qilish, bayon qilish, kompozitsiya tuzish demakdir.

Kompozitsiya o'quv predmet sifatida, qalamtasvir, rangtasvir dan keyin paydo bo'ldi va hozirda kompozitsiya kursi oliy ta'lim kasb-hunarlari o'quv rejalariga kiritilgan.

Pedagogika universitetlarining badiiy-grafika fakultetlarida kom-pozitsiya fani talabalarni ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bilan birga kompozitsiya qonun, qoidalarini, haqqoniy tasvirlash usullarini o'rnatadi.

Tasviriy san'atda kompozitsiya qalamtasvir, soya - yerug', rang, havo va chiziq perspektivasi kabi tasviriy vositalar bilan yaratiladi.

Kompozitsiya kursi talabalarni mustaqil ijodiy va pedagogik faoliyatida obrazli fikr yurgazishida katta ahamiyatga egadir.

BADIYEVA DILDORA MA'RUFQVNA

KOMPOZISIYA

o'quv qo'llanma

Muharrir: E.Eshov
Tex.muhammadir: D.Abduraxmonova
Musahhirl: M.Shodiyeva
Badiiy rahbar: M.Sattarov

Nashriyot Ijtimoiylik Komiteti № 022853. 08.03.2022.
Original maketdan bosishga ruxsat etildi: 04.01.2023. Bichimi 60x84.

Kegli 16 shponli. "Times New Roman" garnitura 1/16.

Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'oz.

Bosma tabog'i 16,5 Adadi 20. Buyurtma № 5

KAMOLOT

"BUXORO DETERMINANTI" MCHJ
bosmaxonasida chop etildi.

Buxoro shahar Namozgoh ko'chasi 24 uy

Tel.: + 998 98 778 47 27